

АМІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра менеджменту та адміністрування

ТРАЧУК ІРИНА ОЛЕГІВНА

УДК 3.07

РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ, НА
ПРИКЛАДІ СКАЛА-ПОДІЛЬСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ

Спеціальність 074 – Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ
наукової роботи на здобуття кваліфікації магістра

Тернопіль – 2018

Робота виконана на кафедрі менеджменту у виробничій сфері факультету економіки та менеджменту Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник:

кандидат економічних наук,
Оксентюк Роман Андрійович,
кафедра менеджменту у виробничій сфері
факультету економіки та менеджменту
Тернопільського національного технічного
університету імені Івана Пулюя

Рецензент:

к.е.н., доцент
Шерстюк Роман Петрович
Кафедра управління інноваційною діяльністю та
сферою послуг
факультету економіки та менеджменту
Тернопільського національного технічного
університету імені Івана Пулюя

Захист відбудеться «28» грудня 2018 р. о 9 год. на засіданні екзаменаційної комісії у Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя

Науковий керівник

Р.А Оксентюк

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сьогодні в Україні необхідність та актуальність планування діяльності на місцевому рівні вже не викликає ні в кого сумнівів. Як і в інших країнах світу, у нашій державі активно розвивається і запроваджується стратегічний підхід до планування сталого територіального розвитку. Це пов'язано з перевагами даного методу для всіх основних учасників цього процесу (влади, підприємницьких структур, територіальної громади).

Стратегічне планування розвитку територіальних громад – це системна технологія обґрунтування та ухвалення найважливіших рішень щодо місцевого розвитку, визначення бажаного майбутнього стану території та способу його досягнення, що базується на аналізі зовнішнього оточення території та її внутрішнього потенціалу і полягає у формуванні узгоджених із територіальною громадою дій, на реалізації яких концентруються зусилля, ресурси основних суб'єктів місцевого розвитку.

Стратегічне планування охоплює систему довго-, середньо- та короткострокових планів, проектів і програм. Однак головний змістовий акцент робиться на довгострокові цілі та шляхи їх досягнення. Влада на місцевому рівні сьогодні має справу зі складними і загрозливими проблемами: надзвичайні економічні складнощі, нерозвинута інфраструктура; відсутність почуття безпеки у людей та регіональна нерівність; зростаюча бідність, безробіття, втрата самоповаги та соціальне виключення; брак водних ресурсів та їх забруднення, деградація ґрунтів, забруднення повітря, незадовільні засоби утилізації відходів, обмежений доступ до безпечних джерел енергії тощо.

Метою дипломної магістерської роботи є обґрунтування ефективної стратегії розвитку Скала-Подільської об'єднаної територіальної громади.

Завдання дослідження полягають у наступному:

- розкрити суть поняття «стратегії», етапи її формування та організацію розробки;
- провести комплексний аналіз стану розвитку та показників діяльності Скала-Подільської територіальної громади;
- визначити основні фактори, які чинять вплив на діяльність ОТГ;
- визначити стратегію розвитку Скала-Подільської громади, орієнтовану на потреби та інтереси людей та обґрунтувати її ефективність.

Предметом дослідження даної роботи є система стратегічного планування.

Об'єктом дослідження виступає Скала-Подільська ОТГ.

Методи дослідження. Теоретичну і методологічну основу дослідження становлять загальні положення економічної теорії, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з питань стратегічного менеджменту, управління проектами, економіки підприємства. У магістерській роботі використано загальнонаукові і спеціальні методи дослідження: структурно-логічного

аналізу – при побудові логіки та структури магістерської роботи; абстрагування і узагальнення – при формулюванні понять і категорій; системного підходу – при розробці стратегії громади; статистичні методи, а саме: порівняння – для зіставлення фактичних значень показників у динаміці, звітних даних та розрахункових показників діяльності громади; графічні методи – для ілюстрації висновків дослідження.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в ґрунтовному, всебічному дослідженні ефективності розроблення стратегії розвитку об'єднаної територіальної громади та пошук шляхів її покращення.

Структура й обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, восьми розділів, висновків, списку використаної літератури, додатків. Загальний обсяг роботи – 150 сторінок комп'ютерного тексту, вона містить 35 таблиць і 12 рисунків, додатки А,Б, список використаних джерел із 55 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі розкрито актуальність теми магістерської роботи, встановлено мету та завдання, предмет та об'єкт, методи дослідження, описано наукову новизну і практичну значимість отриманих результатів

У першому розділі «Дослідження теоретичних засад формування стратегії розвитку об'єднаної територіальної громади» розглянуто поняття і сутність категорії «децентралізація», «стратегія розвитку» необхідність її запровадження, а також проаналізовано наукові праці різних авторів, присвячені досліджуваній проблематиці.

Сьогодні термін «стратегія» використовується в багатьох сферах суспільного життя. Щодо поняття «стратегія підприємства» (фірми), то тут існує чимало визначень. Одне з них – це генеральний напрямок розвитку підприємства, який забезпечує узгодження його цілей і можливостей та інтересів усіх суб'єктів.

У другому розділі «Дослідження реалізації реформи місцевого самоврядування на прикладі Скала-Подільської об'єднаної територіальної громади» здійснено аналіз основних показників діяльності громади.

ОТГ Скала-Подільська була створена у серпні 2015 р. за результатами громадських обговорень громад сіл: Іванків, Гуштинка, Бережанка, Трійця, Турильче, Вербівка, Підпилип'я, Нивра, Залуччя, Гуштин, Лосяч та одного селища міського типу Скала-Подільської. Територія ОТГ розташована на березі річки Збруч, на межі Тернопільської та Хмельницької областей. У громаді багато молодих людей, які мають вищу освіту здобуту як в провідних вузах України так і за її межами.

Фінансові результати у Скала-Подільській ОТГ складаються з коштів загального і спеціального фондів. У загальний фонд поступають податки з доходів фізичних осіб (ПДФО), земельний податок, фіксований податок (с/г виробництво), адміністративний податок (різні штрафи), акцизний податок.

Характерною рисою бюджету громади є дуже низька частка власних доходів, які становлять менше, ніж 30% усіх доходів бюджету (іншу частину доходів складають субвенції і дотації з державного бюджету – лише одна освітня субвенція за розміром більша, ніж власні доходи загалом).

В Скала-Подільській ОТГ триває процес розробки стратегії розвитку громади. У рамках розробки стратегії був проведений SWOT-аналіз Скала-Подільської ОТГ. Завданням спеціалістів, що займалися проведенням SWOT-аналізу, було виявити сильні та слабкі сторони (внутрішній аналіз), щоб оцінити конкурентне становище в порівнянні з іншими районами та сусідніми.

На даний час можуть бути виділені три підходи для формування стратегії: цільовий, спосіб дій, плановий документ. Стратегія підприємства має ієрархічну будову. Ієрархія стратегій означає ранжування, взаємозв'язок і підпорядкованість різних стратегій, які становлять стратегію підприємства.

Розглядаючи сильні сторони, як можливі напрямки здійснення економічного розвитку, а слабкі сторони, як потенційні напрямки діяльності по їх зміцненню та усуненню, визначатимуться пріоритетні напрямки стратегічного розвитку району, які будуть відображати бажання членів громад міста, сіл та селища району щодо його майбутнього.

У третьому розділі «Розробка стратегічних альтернатив розвитку Скала-Подільської ОТГ на основі SWOT-аналізу» було запропоновано певні заходи, які дозволять покращити діяльність громади.

Стратегічними напрямками розвитку Скала-Подільської об'єднаної територіальної громади є: напрям 1 – підвищення рівня освіти, духовного та культурного збагачення жителів ОТГ, збереження національних традицій; напрям 2 – підвищення економічного потенціалу, сільськогосподарського виробництва та підприємництва; напрям 3 – сприятливе та безпечне довкілля для здоров'я та життя населення; напрям 4 – підвищення та забезпечення високих соціальних стандартів життя населення.

Утворені комбінації матриці SWOT-аналізу територіальної громади характеризують зв'язок між сильними сторонами та можливості (СiМ), сильними сторонами та загрозами (СiЗ), слабкими сторонами та можливостями (СiМ) та слабкими сторонами і загрозами (СiЗ). За допомогою цих комбінацій можна визначити орієнтири (перспективи) для подальшого розвитку.

У розділі запропоновано: пропозиції розвитку транспортної системи, проект щодо якості освіти, а також, проект створення «Парку культури та відпочинку поміщиків Голуховських».

У четвертому розділі «Спеціальна частина» досліджено основні показники розвитку регіону, у межах якого функціонує Скала-Подільська ОТГ, а також досліджено організаційно - правові аспекти діяльності громади.

Найбільш важливими проблемами, які турбують мешканців громади, - це питання соціального захисту населення (25%), комунального господарства та житлової політики (15%), екології та природних ресурсів (4 %), забезпечення дотримання законності та правопорядку (3%).

Одним із важливих джерел фінансування капітальних інвестицій в районі залишаються власні кошти підприємств та організацій. Найбільшими іноземними інвесторами протягом звітного періоду залишається – Америка. На території Скала-Подільської об'єднаної територіальної громади функціонують 168 приватних підприємств, які сплачують податки та наповнюють бюджет громади, а також діють 74 підприємств та установ, що мають статус – юридичні особи, які наповнюють платежами бюджет громади.

На даний час триває реформування адміністративно-територіального устрою на території Скала-Подільської об'єднаної територіальної громади як і інших громад.

План по доходах у 2017 році Скала-Подільської об'єднаної територіальної громади без урахування обсягів міжбюджетних трансфертів в цілому виконаний на 104,28% по загальному фонду.

У п'ятому розділі «Обґрунтування економічної ефективності проекту» здійснено розрахунок ефективності створення «Парку культури та відпочинку поміщиків Голуховських». Продуктом проекту є зона тривалого сімейного відпочинку. А також, проаналізували цілі та завдання чотирьох сфер розвитку громади.

У шостому розділі «Охорона праці» досліджено основні завдання в галузі охорони праці досліджуваної громади; здійснено загальний аналіз стану охорони праці; здійснено аналіз умов праці фінансово-господарського відділу, його повноваження та завдання; визначено порядок проведення аварійних та інших невідкладних робіт у населених пунктах громади, номенклатуру та обсяг матеріальних резервів. Також визначено попереджувальні заходи, які повинні зменшити наслідки аварій і катастроф в Скала-Подільській ОТГ.

Основними складовими сьомого розділу «Безпека в надзвичайних ситуаціях» є розробка технічних рішень та організаційних заходів щодо оповіщення, евакуації та дій персоналу у надзвичайних ситуаціях, а також визначення основних заходів з пожежної безпеки.

У восьмому розділі «Екологія» досліджено роль природних ресурсів у суспільному розвитку, а також, висвітлено питання природних ресурсів як фактора розвитку суспільного виробництва в Скала-Подільській ОТГ.

ВИСНОВКИ

Отже, стратегічне планування розвитку територіальних громад – це системна технологія обґрунтування та ухвалення найважливіших рішень щодо місцевого розвитку, визначення бажаного майбутнього стану території та способу його досягнення.

Під час виконання дослідження ми розглянули основні поняття та показники по темі роботи; провели діагностику діяльності підприємства; проаналізували фінансові результати діяльності. Також визначені чотири напрями розвитку Скала-Подільської громади. Утворені комбінації матриці SWOT-аналізу характеризують зв'язок між сильними сторонами та можливості (СiМ), сильними сторонами та загрозами (СiЗ), слабкими сторонами та можливостями (СiМ) та слабкими сторонами і загрозами (СiЗ).

Запропоновано проект створення «Парку культури та відпочинку поміщиків Голуховських», пропозиції розвитку транспортної системи, проект щодо якості освіти.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Трачук І.О Стратегічне планування розвитку територіальних громад /І.О. Трачук, Р.А.Оксентюк//Актуальні задачі сучасних технологій : зб. тез доповідей міжнар. наук.-техн. конф. Молодих учених та студентів, (Тернопіль, 28–29 листоп. 2018.) / М-во освіти і науки України, Терн. націон. техн. ун-т ім. І. Пулюя [та ін]. – Тернопіль : ТНТУ, 2018. – с. 235-237.

АНОТАЦІЯ

Тема дипломної магістерської роботи «Розробка стратегії розвитку об'єднаної територіальної громади, на прикладі Скала-Подільської селищної ради».

Метою дипломної магістерської роботи є розробка та обґрунтування ефективної стратегії розвитку Скала-Подільської об'єднаної територіальної громади.

Дипломна магістерська робота складається зі вступу, восьми розділів, висновків, списку використаної літератури, додатків. Загальний обсяг роботи – 150 сторінок комп'ютерного тексту, вона містить, 36 таблиць і 11 рисунків, додаток А, список використаних джерел із 55 найменувань.

Об'єктом дослідження виступає Скала-Подільська ОТГ.

Методи дослідження. У магістерській роботі використано загальнонаукові і спеціальні методи дослідження: структурно-логічного аналізу – при побудові логіки та структури магістерської роботи; абстрагування і узагальнення – при формулюванні понять і категорій; системного підходу – при розробці стратегії громади; статистичні методи, а саме: порівняння – для зіставлення фактичних значень показників у динаміці, звітних даних та розрахункових показників діяльності громади; графічні методи – для ілюстрації висновків дослідження.

Ключові слова: стратегія, результати діяльності, стратегічні напрями розвитку, стратегічні цілі, операційні цілі, аналіз діяльності, сильні та слабкі сторони діяльності, об'єднана територіальна громада.

ABSTRACTS

Theme of master's thesis "Development of a strategy for the development of a united territorial community, on the example of the Skala-Podilsky settlement council".

The purpose of the master's thesis is to justify an effective strategy for the development of the Skala-Podilsky united territorial community.

Master's thesis consists of an introduction, eight sections, conclusions, list of used literature, applications. Total volume of work - 150 pages of computer text, it contains 36 tables and 11 drawings, application A, list of used sources of 55 titles.

Object of research is Skala-Podolsk OTG.

Research methods. In the master's work the general scientific and special methods of research are used: structural-logical analysis - in constructing the logic and structure of master's work; abstraction and generalization - in the formulation of concepts and categories; a system approach - when developing a community strategy; statistical methods, namely: comparison - for comparison of actual values of indicators in dynamics, reporting data and estimated indicators of community activity; graphical methods - to illustrate the findings of the study.

Key words: strategy, activity results, strategic directions of development, strategic goals, operational objectives, activity analysis, strengths and weaknesses of activity, united territorial community.

АННОТАЦИЯ

Тема дипломной магистерской работы «Разработка стратегии развития объединенной территориальной общины, на примере Скала-Подольской поселкового совета».

Целью дипломной магистерской работы является разработка и обоснование эффективной стратегии развития Скала-Подольской объединенной территориальной общины.

Дипломная магистерская работа состоит из введения, восьми глав, заключения, списка использованной литературы, приложений. Общий объем работы - 150 страниц компьютерного текста, она содержит, 36 таблиц и 11 рисунков, приложение А, список использованных источников из 55 наименований.

Объектом исследования выступает Скала-Подольская ОТГ.

Методы исследования. В магистерской работе использованы общенаучные и специальные методы исследования: структурно-логического анализа - при построении логики и структуры магистерской работы; абстрагирования и обобщения - при формулировке понятий и категорий системного подхода - при разработке стратегии общества; статистические методы, а именно: сравнение - для сопоставления фактических значений показателей в динамике, отчетных данных и расчетных показателей деятельности общества; графические методы - для иллюстрации выводов исследования.

Ключевые слова: стратегия, результаты деятельности, стратегические направления развития, стратегические цели, операционные цели, анализ деятельности, сильные и слабые стороны деятельности, объединенная территориальная община.